

Kerstavond

Meditatie: "Toen ze dat zagen, werden ze vervuld van diepe vreugde." "En dan.....?"

Ter inleiding:

vraag: "Waar word jij blij van, Inge?"

Ik voel me blij als ik thuis iedereen blij zie zijn. Als er contact is in het samenzijn. Als ik voel dat ik er mag zijn.

"En jij George, waar word jij blij van?" Ook ik kan blij worden van een huis vol mensen, als ik me verbonden voel met anderen, gezien, gekend, word gerespecteerd in de dingen die ik doe en waarin ik geloof.

En waar wordt u, word jij blij van? Ook van je ergens thuis voelen, geliefd, geaccepteerd? Het is niet voor niets dat kerst een feest is waarbij familie en vrienden een grote rol spelen.

Waar kom je vandaan? Met wie, door wie red je het in dit leven? Wat is de basis van je bestaan: - een plek hebben om veilig ergens te kunnen slapen en dromen, een kindje te kunnen wiegen? Kunnen eten en drinken? Basisbehoeften die als ze in vervulling gaan blij kunnen maken. Is dat het kerstverhaal?

Dat kerstverhaal is als je het nog eens doorloopt een vat vol emoties en niet alleen van de emotie blij-zijn. Luister nog maar eens. Eerst is er de aankondiging aan de jonge vrouw dat ze zwanger is, Maria. "Schrik niet", zegt de engel. "Wees niet bang".

"Ave Maria " begint hij. "Gegroet, Maria, vol van genade". Natuurlijk schrok ze wel en was ze vast wel bang. Wat een geluk dat haar werd aangezegd niet te hoeven schrikken en bang te zijn. Angst is namelijk dé emotie waardoor sommige mensen nooit aan het leven leven toekomen. Zomaar had het gekund dat Maria vanaf dat moment haar leven lang schrikachtig en angstig zou blijven. Overigens is het heel begrijpelijk dat mensen bang kunnen zijn. Bang voor andere mensen, voor de toekomst, om te verliezen, om afgewezen te worden, voor de dood en zoals gezegd voor het leven met alles wat daarbij hoort aan de soms meest vreemde ervaringen. Maria kan accepteren wat er met haar is gebeurd en ze zoekt steun bij haar verwant Elisabeth. Haar tante. Het is een innige ontmoeting "Ave Maria, wees gezegend, benedicta" vervolgt Elisabeth de begroeting van de engel Gabriël en Maria voelt het kind opspringen in haar buik. Maria en Elisabeth zijn blij, vol van verwachting en

Maria zingt een lied dat naast het Ave Maria de eeuwen door is gezongen en gespeeld en wat is overgeleverd als het Magnificat naar de eerste regel "mijn ziel maakt groot de Heer" en dan gaat het verder over machtigen die van de troon worden gestoten en rijken die met lege handen worden heengezonden, maar vooral over de vreugde die is ontstaan omdat naar haar, jonge vrouw is omgezien. Maria is daarom ontzettend blij. Daar hoort een geloof bij van dat er meer is dan wat er is en was. Haar ziel is er op en top mee gevuld. Raphael en Pieter zullen nu het Magnificat spelen.

Nu wordt het Magnificat gespeeld.

Ga je verder in het kerstverhaal dan krijgen de herders ook eerst dat "Wees niet bang" te horen. Veel mensen schrikken zich lam bij wonderlijke natuurverschijnselen, laat staan in het geval van een engelenkoor! Een wonder, maar een wonder kun je niet ervaren als je bang bent, pas als je niet bang bent kun jij je verwonderen en wordt de weg vrijgemaakt voor blijdschap.

Er zijn nog meer mensen in het kerstverhaal die schrikken en dat is Herodes en met hem heel Jeruzalem. Dan is er niemand die zegt "vrees niet". Er is niemand die uitlegt wat er aan de hand is en wat, - als je het toch zou begrijpen -, die wetenschap betekent. Ook al heeft Herodes daarom zoveel wijze mensen om zich heen, omdat hij zoals het een machthebber, een potentaat in dit geval betaamt, moet en zal weten wat er aan de hand is....., ook al komt de profetentekst naar boven: "In Bethleem in Judeae zal een koning geboren worden...."..... Herodes blijft zitten met de vraag wat dat wil zeggen. Een rivaal? In het geheim roept hij zelfs de wijzen, de magi zoals ze worden aangeduid bij zich. Kortom hoewel je zou denken dat Herodes over alle kennis kon beschikken gaat het goede nieuws aan hem voorbij. Woede is de daarop volgende emotie. Razernij zelfs. Denk maar aan het fire and fury van diverse machtigen der aarde nu.

Zou je kunnen zeggen dat angst gevolgd door goede informatie de weg kan vrijmaken voor blijdschap, maar angst gevolgd door slechte, halve of geen informatie kan leiden tot frustratie en woede? Wordt hier een pleidooi gehouden voor het nog meer afluisteren en het verzamelen van data? Want ook in onze tijd zijn veel mensen ongerust en angstig. Dat afluisteren kost vreselijk veel tijd en geld en energie en die dataopslag is heel slecht voor het voortbestaan van de aarde. Maar als informatie nou de remedie is?

Maar om welke informatie gaat het dan? Herodes kon feitelijk alles weten. Alleen, de verzamelde kennis van zijn eigen instellingen zal niet genoeg zijn, nooit genoeg zijn, want het goede nieuws bereikt hem niet. De nieuwsbronnen die dat goede nieuws leveren zijn ook niet de bronnen waar je het eerste aan zou denken. Dat zijn de ster, een andere dan die de wicelaars rondom Herodes kennen, de engelenkoren en herdersverhalen, dromen en de woorden van de wijzen, de magiërs, afkomstig van een ander halfmond. In onze tijd zou je vast aan fake nieuws denken bij dergelijke bronnen. Toch zijn het deze duurzame bronnen die de weg naar de vreugde plaveien. Nou en. En dan? Waarom is vreugde zo belangrijk? Is blijdschap wel van enig nut? Op termijn zal toch blijken dat er voor dit kind geen plek is en

zal deze mens - geworden god gekruisigd worden. Hoezo blij zijn? Luister nog een keer. Als de ster stilstaat raken de wijzen vervuld van diepe vreugde. En dan? Nou, dan kunnen ze naar binnegaan, het kind zien en weten dat hun geschenken voor dat kind zijn. Ze kunnen gaan loven en danken en teruggaan. Nadat ze het kind hebben herkend en erkend en Herodes hebben miskend en afgewezen. Dat maakt het kerstverhaal door de eeuwen heen tot een energiek en revolutionair verhaal. Van mensen op weg. Een andere weg. Een weg die blij maakt, nee zegt tegen de angst. Het is een emotioneel verhaal dat je laat voelen dat er toch plek is ook al lijkt er geen plek te zijn. Dat het anders kan ook al lijkt alles nog zo gecontroleerd en vast te liggen. Het is heerlijk dat het verhaal begint bij de geboorte van een mens en niet bij het einde van een leven. Daardoor eindigt het verhaal in vreugde en blijdschap omdat het leven nog maar net begonnen is. Omdat de toekomst nog open ligt. Dat gedenken we vandaag! Helpt die blijdschap daarbij?

Ik bedoel als ze eenmaal blij zijn en vol vreugde lijkt er eigenlijk niet zoveel opzienbarends te gebeuren. Vergeet je dan niet toch wat. Blijdschap maakt ontvankelijk voor andere informatie, het goede nieuws dat je gemakkelijk zou kunnen ontgaan als je angstig en onrustig bent. Blijdschap maakt dat je het wonder kan ervaren. Als je blij bent zie je dingen, hoor je woorden, geluiden, muziek, kun je van alles voelen wat je anders niet zou kunnen voelen, horen of zien. Blijdschap maakt je aan het zingen, dansen, danken en voelen dat je er toe doet, of tenminste dat je welkom bent en dat je niet bang hoeft te zijn voor dingen waar je eigenlijk blij om zou kunnen zijn. Het kerstverhaal kan die ombuiging maken. Kan vrees ombuigen naar vreugde. En u, jij kan jij zo'n ombuiging meemaken. Overdag zoals Maria meemaakt of 's nachts in dromen? Bij Jozef en de wijzen worden de gebeurtenissen verwerkt in hun dromen die zo heilzame wegwijzers worden.

Waarheen? Naar een thuis. Een thuis hier ergens op aarde, hoe ontheemd en vervreemd zij zich misschien ook voelen als zoveel mensen nog steeds op deze aarde zich ontheemd en vervreemd voelen. Ineens kan er dan toch een welkom zijn, een gezicht dat je toelicht, een vage blik van herkenning. Het kerstverhaal dat een vluchtverhaal lijkt te zijn kan blijkbaar zomaar ineens veranderen in een verhaal van thuiskomen, van aarden in deze vreemde wereld en een ander spoor inzetten. Een spoor van mensen vervuld van diepe vreugde die geven om de wereld en een weerloos mensje. Als je goed om je heen kijkt, in de wereld om je heen, naar de grond onder je voeten, in je eigen leven dan is er zoveel weerloosheid en onbeholpenheid te ontdekken. Zoveel mensen zijn er die akelig worden van hun eenzame bestaan of hun soms lijkt het wel helemaal door iedereen en alles vergeten staat van zijn. Die onbeholpenheid, vergeten mensen, gewonde aarde en kloven in rare maatschappijvormen mogen zich gezegend weten door de geschenken van de wijzen: wierook, mirre ende goud. Geschenken die genezing kunnen brengen, wonden kunnen helen, eerbied kunnen terugbrengen en vreugde kunnen doen ontstaan, daarmee een andere wereld betredend, waarin andere normen en waarden gelden. Of nee, eigenlijk geen andere wereld, een andere toekomst tegemoet tredend. Durf je achter die wijzen aan te gaan of keer je terug naar Herodes. Ik heb het mezelf vaak afgevraagd. Ik weet het niet. Wel weet ik dat iedere keer als een mens beseft dat je het kan rooien in dit leven op aarde door

te luisteren naar wonderlijke muziek in de lucht, door soms in staat te zijn geschenken van de nacht uit te pakken aangereikt in dromen, als sommige dingen ineens op hun plek lijken te vallen die mens vervuld kan raken van diepe vreugde. Je geeft je dan als het ware over aan wat komen gaat. Niet in het wilde weg, maar juist heel goed voelend, luisterend, tastend, vermoedend, zoals wanneer je door een bos loopt waarin je verdwaald bent en je de weg terug aan het voelen en vinden bent, met je hoofd erbij en vooral al je zintuigen open. Wat vertellen de bomen je, de zon en als het lang duurt de maan en de sterren jou? En dan als je steeds meer ziet en herkent zal de angst plaats maken voor vreugde. Diepe vreugde om de uiteindelijke thuiskomst. Gooi dan daar je jas maar uit of dans ermee in het rond met je armen zover mogelijk naar achter, zodat je voluit de vreugde in kan ademen. Ach, wat heeft deze wereld die vreugde toch nodig. Moge ook u, jij vervuld raken van blijdschap, ter wille van het kwetsbare bestaan. Gun die wonderlijke toekomst het voordeel van de twijfel. Amen.

Nu volgt muziek.

God van liefde en licht, Eeuwige Vader en moeder
wij bidden voor de wereld waarin wij leven, die wonderlijke afspiegeling van uw schepping,
waarin zelfs de natuur zucht. Wij bidden voor allen in oorlogsgebieden
die op de vlucht zijn voor oorlog en geweld.

Wees hen nabij,
dat zij moed houden en blijven geloven in een land
waarin voor vriend en vreemde plaats zal zijn. Daarom....

God van wijsheid en inzicht, wonderbare raadsman
wij bidden u voor alle mensen
die oprecht proberen te zijn en waarachtig.
Die zich laten leiden door eerbied en dankbaarheid en die zich niet laten misleiden
door rijkdom en machtsvertoon.
Wij bidden voor alle kinderen van Hagar, Sara en Abraham, Joden Christenen en moslims
dat zij elkaar kunnen inspireren
en tot voorbeeld kunnen zijn.

God van liefde, vredevorst
zie in ons het verlangen om mens te zijn voor andere mensen,
raak ons aan met uw Geest die ons opent naar elkaar,
dat zij ons mededogen, inzicht en sterkte geeft,
en ons zal inspireren en begeleiden
op uw weg van recht en vrede.

Lieve God wees vannacht bij de mensen die deze nacht verdrietig zijn omdat ze iemand
lief en dierbaar missen moeten werken
en niet bij hun familie kunnen zijn,
voor kinderen, jonge en oude mensen
die in een ziekenhuis liggen, o f thuis, voor de mensen om de zieke mens heen
voor iedereen die onderweg is:
dat zij zich allemaal toch verbonden mogen voelen
met alle mensen die vannacht hun oren openen voor het kerstverhaal
voor alle mensen die zich
overdreven druk maken met de feestdagen,
en vergeten vannacht even stil te staan:
dat zij een moment van inkeer vinden
om te beseffen waarom de kaarsen branden
en welk licht wordt gevierd.

Wij danken als gevoelens van liefde, verbondenheid, dankbaarheid en blijdschap
tevoorschijn komen.

In stilte leggen wij neer, wat wij deze kerstavond in dit gebed willen meegeven en
noemen wij de namen van hen die we graag dichtbij willen brengen in ons gebed.

Amen

Moge u jullie allemaal vervuld van vreugde nog dieper de kerstnacht in gaan om tenslotte
de thuiskomst te vieren waar en in welk moment dat ook moge zijn. Wees niet bang, maar
wees gegroet, vol van genade en gezegend! Amen